

בית ספר לספות ולתרבויות

ש"ר

ש"י - שעת ילד – מודל שנתי

בית ספר "הלל" הגלגל 44 רמת-גן

יוזמה, יצירת ופיתוח המודל: אירית טוניק- מנהלת ביה"ס הלל

חגית קוזניק- מטפלת בדרמה ו-CBT

טלי ברנד- יועצת ביה"ס

ורד רובינשטיין- יועצת ביה"ס

מודל ש"י מתאר תהליך חוויתי- חברתי- רגשי, עם צוות בית הספר ותלמידיו המשתתפים בפרויקט. המודל פותח על ידי מנהלת ביה"ס אירית טוניק והצוות הטיפולי, והוא מתקיים לאורך שנת הלימודים. תוצאות ההתערבות, מאז הפעלת פרויקט ש"י בבית הספר, מרשימות ביעילות שלהן, כפי שנבדקו לפני תחילת התהליך ובסופו בכל שנה. המודל מתאים לעבודה במערכת החינוך עם ילדים ובני נוער. בבית ספרנו מיושם המודל עם 40 תלמידים מכיתות א'-ה', ונוטלים בו חלק 40 מורים מצוות בית הספר.

מתוך ה"אני מאמין" של בית ספר "הלל" לשפות ולתרבויות:

בית ספר "הלל" מהווה קהילה חברתית לומדת העוסקת:

- * בחינוך המושתת על ערכי אחריות והוגנות, כבוד ואהבה, שייכות ונתינה, מעורבות ועזרה הדדית.
- * בהקניית ידע ומיומנויות בתחומים מגוונים.
- * בפיתוח אישיותו של הלומד-צעיר ומבוגר כאחד.

קהילת בית הספר מאמינה בחינוך הומניסטי המפתח ומטפח בני אדם, החיים בשלום עם עצמם ועם סביבתם החברתית והטבעית. אנו מאמינים כי על בית הספר להיות בית חם, מואר ואוהב, תומך ומצמיח עבור כל הבאים בשעריו. שאיפתנו להצמיח בני אדם הלומדים כל יום משהו חדש על עצמם ועל העולם, בני אדם המאמינים ביכולתם לממש הווה ועתיד לפי רצונם, ומגלים אחריות ומעורבות כלפי החברה בה הם חיים. מטרתנו החינוכית היא קידום של ערכים חברתיים, המהווים את הבסיס לחיים בחברה דמוקרטית: הערכה עצמית וכבוד לזולת, שייכות ופיתוח מנהיגות, אחריות ומעורבות באמצעות הידברות עם אחרים.

תרבות בית הספר :

מאופיינת בהקשבה לצרכים החברתיים-רגשיים של באי בית הספר.

בטיפול אקלים המספק תחושת מוגנות לתלמידים, מגלה דאגה ואכפתיות ומעניק להם תחושת קבלה, שייכות וחשיבות, בסביבה המאפשרת חופש אישי ומדגישה מחויבות חברתית כאחד.

מתוך "אני מאמין" זה, צמח פרויקט ש"י.

על המודל:

בבסיסו של המודל עומדת ההבנה כי "כל מה שילד צריך, הוא מבוגר אחד שיאמין בו" (הרב קרליבך).

ש"י-שעת ילד. שעה שבועית ייחודית, המפגישה בין מורה מצוות בית הספר לבין ילד מכתות

א'-ח' (בד"כ מורה שאינו מלמד בכיתתו של הילד).

ש"י נולד ונהגה, כפרויקט שמטרתו להעצים ולגייס את חדר המורים לתרומה לקהילה על מנת ליצור תחושת ערך, שייכות, גיבוש, גאווה יחידה והרחבת רפרטואר "כלי העבודה" של המורה.

הרעיון העומד בבסיס המודל הינו לתת שי אמיתי לכל ילדה וילד, תוך השמתם במרכז כבני אדם ללא כל קשר להישגים לימודיים או התנהלות בכיתה. לפרט ניתן מקום ייחודי משלו, המייצר תחושת ערך עצמי ושייכות.

חדר המורים מתגייס לטובת ילדי הש"י הנבחרים, והם במוקד תשומת הלב. העבודה החינוכית הופכת להיות משפיעה ומעמיקה יותר ובכך מאפשרת להביע ולעבד עם הילדים תכנים שבד"כ אינם מאותרים ואין להם מענה ביום הצפוף והאינטנסיבי. ואילו המורים מועשרים ברפרטואר של "מקרים ותגובות" ויש בכך כדי לשפר את העשייה החינוכית באיכותה לטווח הרחוק, תוך מתן כלי עבודה פרקטיים למורים. ילדי הש"י אותרו ונבחרו לאחר חשיבה ממושכת. מצאנו לנכון להתמקד בילדים שראינו צורך לתת מענה אישי- רגשי- חברתי, להעצים אותם ולאפשר להם מקום בטוח, מקבל ומכיל בין כתלי בית הספר.

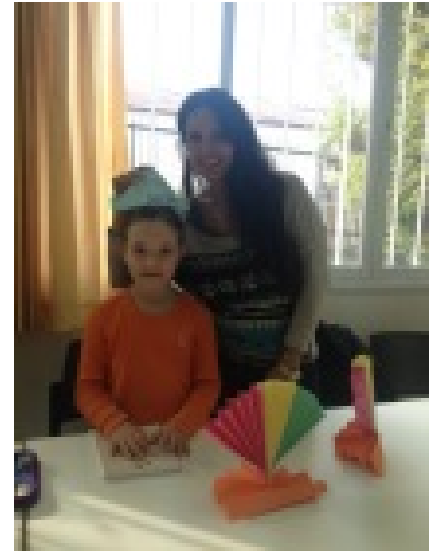
במה שונה שעת ש"י משעה פרטנית רגילה?

המפגשים בש"י, שונים משעה פרטנית רגילה. הם אינם עוסקים בתכנים הנלמדים בכיתה.

בש"י יש כניסה לעולם הפנימי של הילדים. יש תחושת ביטחון ומוגנות, המאפשרת להוריד הגנות ולהיות חשופים מבלי להיפגע. יש אינטימיות ואמון. קירבה וקבלה ללא תנאי. האינטראקציה שנוצרת בין המורה לילד הש"י, שונה בתכלית מאינטראקציות מורה-ילד יומיומית. החוויה במפגשים אלה איננה שיפוטית ובוחנת אלא מעצימה, מאפשרת, מכילה ומתגמלת רגשית.

יישום המודל:

דפוסי הפעילות במפגשים הינם מגוונים ומותאמים לגיל וצרכי הילדים, לדוגמא: משחק משותף במשחקי קופסה, עבודות יצירה מיוחדות (למשל: מנדלות), עבודה עם בצק סוכר, משחק חופשי ועוד, כאשר הקו המנחה הוא הקשבה לילדים תוך מתן מענה אישי ואמפתי לתכנים העולים בשעת הש"י.

מפגשי הש"י נערכים פיזית במקומות שונים בין כתלי בית הספר (חצר, כיתה, חדר דרמה וכו') ומחוצה לו (במקומות הסמוכים לבית הספר: גן שעשועים, בית קפה, ספריה עירונית, טיול ברחובות הסמוכים לו).

במקביל, משתתף הצוות החינוכי, בסדנאות ש"י (שעת יחד) חווייתיות, המונחות על ידי מנהלת בית הספר והצוות הטיפולי.

בסדנאות אלה המתקיימות פעם בחודש בקבוצות קטנות ובמליאה לסירוגין, נעשה עיבוד לתכנים העולים במפגשי הש"י עם הילדים, ונדונים מקרים ודוגמאות על מנת להרחיב את הידע והחיבור לעולם הפנימי של הילדים ובכך להרחיב את רפרטואר התגובות ודפוסי ההתמודדות האפקטיביים של המורים במהלך עבודתם. היכולת של המורים לעבוד באופן פרטני ואישי עם הילדים, נותנת מקום גם למורים להעשרה מקצועית, העצמה רגשית, למידה וגיבוש צוות משימה בית ספרית, לטובת מטרה חינוכית וערכית מהמעלה הראשונה.

מפגשי ש"י הראשונים:

המפגשים הראשונים, מוקדשים ליצירת קשר, אמון ואינטימיות. וכן להצגת הסטינג, תוך מתן תחושת ביטחון לילד הש"י, שבמפגשים אלה, בהם יוכל לספר, לחלוק ולשתף, תישמר פרטיותו.

במעמד זה, מקבל ילד הש"י את מחברת הש"י שלו, שעוצבה במיוחד עבורו. בעמוד הראשון תהיה ברכה אישית ויצירתית ממורה הש"י לילד. יוסבר לילד השימוש במחברת, איתה יגיע למפגשים ויוכל לתעד בה תחושות, חוויות, רגשות אותם ירצה לחלוק.

לאחר ההיכרות הראשונית וכשנוצר אמון, בתהליכים מקבילים, הן במפגשי הש"י עם הילדים והן בסדנאות בחדר המורים, עוברים להיכרות מעמיקה יותר.

להלן דוגמאות לסדנאות ש"י עם חדר המורים כפי שנערכו בבית ספר "הלל":

מפגש פתיחת שנה:

* דמיון מודרך- מפגש עם מורה משמעותי, שהשפיע על חיינו.

* אסוציאציות במעגל- "כשאני חושב/ת על ש"י אני חושב/ת על..."

* לאסוף קול קבוצתי. לדבר על ש"י בשונה ממפגש פרטני. אפשר לבקש מהצוות להרחיב

קצת ולתת דוגמאות ממפגשי ש"י בשנה שעברה.

* לדבר על חשיבות מחברת ש"י והשימוש בה .

* על המורה להסביר את משמעות מפגשי ש"י (שעת ילד) לילד הש"י.

* המפגשים הראשונים יוקדשו ליצירת אינטימיות, אמון וקשר.

* רעיונות למפגש ראשון: אפשר להדגים לצוות על הלוח את משחק ה"סקוויגל" (squiggle) (וויניקוט).

המורה מצייר במחברת ש"י "קשקוש" בצבע אחד והילד, בצבע אחר, משלים אותו לציור בעל משמעות.

אפשר לתת שם לציור המשותף, להמציא סביבו סיפור וכו'. כמובן שאח"כ אפשר להחליף ולתת לילד

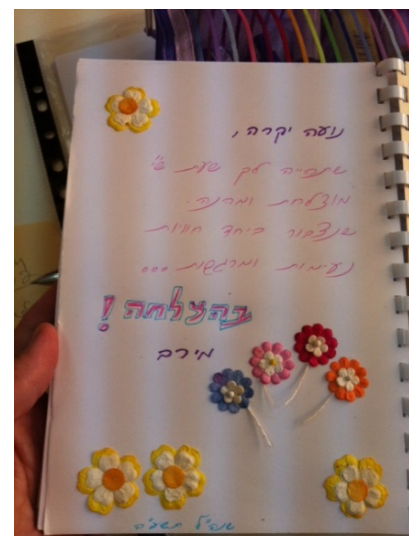
לעשות את ה"קשקוש" הראשוני. טכניקת ה"סקוויגל", מסייעת ליצירת הקשר הראשוני, היא מהנה

ומשחררת. ויכולה לפתוח בעדינות, צוהר לעולמו הפנימי של הילד תוך שמירה על מרחבו הפרטי.

* **סלסלה עם עוגיות מזל**- ברקע השיר "מתנות קטנות": מנהלת ביה"ס, אירית, מחלקת לצוות מורי

הש"י, עוגיות מזל עם פתקי מזל ועם שם ילד הש"י שקיבלו.

[illegible]

סדנת ש"י לראש השנה:

ש"י- שפים יחדיו

אנחנו נמצאים בפתחה של שנה חדשה, הבאה עלינו לטובה. התחלה חדשה, רעיונות חדשים, התחדשות. היום נכין יחד את תבשיל הש"י שלנו. הבישול יחד יאפשר לכולנו לחוות זמן איכות קבוצתי כשבסיומו תוצר סופי ומרשים- סעודה משותפת.

חילקנו את חדר המורים שלנו לשלוש קבוצות עפ"י קבוצות ש"י הקבועות בסדנאות. עלינו להכין ארוחה יצירתית משותפת: כל קבוצה תקבל חומרי גלם ואת נושא ההכנה. הקבוצה הראשונה אמורה להכין את המנות הראשונות, הקבוצה השנייה את המנות העיקריות והקבוצה השלישית את מנות הקינוח.

ההכנה צריכה להיות יצירתית, מלאת דמיון ומשותפת. במידה ותירצו חומרי גלם מקבוצות אחרות, תוכלו להחליף ולעשות מקה וממכר.

חוות הבישול המשותפת תחזק את הקשרים בתוך "המשפחה" שלנו ותניע את כולנו יחד בהנאה ובכיף, למטרה משותפת עם תוצר מוגמר.

כל קבוצה צריכה לתת שם כיד הדמיון הטובה, למאכל שהכינה. שם יצירתי, אפשר משעשע כמובן..

וכן להכין ברכה לכולנו לראש השנה.

מי ייתן שהתבשיל שנבשל השנה יהיה מגוון וטעים. כי כמו שאומרים: "כל אחד אוכל את הדייסה שמבשל לעצמו". אז שנשכיל לבשל בחוכמה ובאהבה.

יש לכם כארבעים דקות לבשל יחד, לצלחת יחד ולערוך יחד לכולנו שולחן חג מפואר ומלא באהבה לכבוד ראש השנה. וכמובן להשאיר הכל נקי.

גונג: שעת הארוחה

יושבים יחד כל קבוצה מציגה את המאכל עם השם שבחרה ומקריאה את איגרת הברכה.

זהו אפשר לאכול. לעבור בין השולחנות ולהעמיס את עבודת הצוות הנפלאה והטעימה על הצלחת.

הסעודה היתה משובחת. עבודת הצוות היתה נפלאה כל אחד השלים את השני. זה היה מאד מגבש והאוירה היתה נעימה וטובה. כוח ההנאה וכוח היצירה חברו יחדיו ויצרו את התוצר המוצלח. נאחל לעצמינו שהתוצרים שניצור ונבשל השנה יהיו מגוונים, מהנים ומספקים וטעונים באנרגיות טובות, משמחות ובאהבה תמיד.

סדנת "מקום בטוח":

בעקבות מבצע "צוק איתן" שחווינו כולנו במהלך חופשת הקיץ.

סדנא עם עיתונים המלאים באקטואליה לא פשוטה. איך לייצר מקום בטוח בתוך המציאות המורכבת הזאת. הקבוצה ככוח תומך ומסייע להתמודדות עם משברים.

רעיונות נוספים:

* קלפים טיפוליים

* עבודה עם תמונות ילדות

* הכנת מגדלות ועוד..... בהתאם לצרכים והתכנים העולים בחדר המורים.

במפגשים הפרטניים עם ילדי הש"י, ניתן לעשות את אותן פעילויות כפי שעשינו בחדר המורים, כמובן עם אדפטציה לגיל הילד ולצרכיו.

בסוף השנה ממלא מורה הש"י את משוב ש"י:

עם סיומה של השנה בה שולב פרויקט ש"י בבית ספרינו, להלן שאלון משוב, שיסייע לנו ללמוד מהתהליך אותו עבר הצוות ולהיערך בהתאם לשנה הבאה.

שם המורה: _____

(באפשרותכם למלא את המשוב בעילום שם).

שם ילד הש"י: _____

(במידה ובחרתם בעילום שם אנא דלגו)

מדרג תשובות: 1- במידה רבה .

2- במידה פחותה.

3- כלל לא.

פרויקט ש"י חשוב, משמעותי וייחודי: _____

מפגשי ש"י היו עבורי שונים משעה פרטנית רגילה: _____

מפגשי ש"י יצרו קירבה ואינטימיות עם הילד ונתנו צוהר לעולמו: _____

מפגשי ש"י הרחיבו את ארגז הכלים שלי בעבודתי: _____

מפגשי ש"י נתנו לי תחושת סיפוק וגאווה על תרומתי לילד הש"י: _____

סדנת ש"י היתה חווייתית , מעשירה ומקרבת: _____

בשנה הבאה:

אני מעוניינת/להמשיך עם ילד הש"י שלי: כן/לא

אני מעוניינת/להמשיך בסדנא עם אותה המנחה: כן/לא

אני מעוניינת/להמשיך עם אותו צוות שהיה איתי בסדנא: כן/לא

רצוי לעבוד עם ילד ש"י סמסטר אחד ובסמסטר השני לקחת ילד אחר: כן/לא

הערות/הארות: _____

תודה על שיתוף הפעולה ועל תרומתכם הנפלאה ליישום הפרוייקט האנושי והמיוחד הזה בבית ספרינו.

בלעדיכם זה לא היה קורה!!!!

לסיכום:

פרויקט ש"י מסייע ליצירת אקלים מיטבי בבית ספרינו ונותן מענה ייחודי ויצירתי לילדים רבים. הילדים מצפים למפגשים הללו ושמחים על תחושת הערך והיחס האישי שהמפגשים הללו מקנים להם.

ש"י גיבש מאד את חדר המורים שלנו. הפרויקט יצר אצל הצוות תחושת שליחות, גאוות יחידה, שייכות, קירבה, קבלה ללא תנאי ותחושת סיפוק עצומה לאור ההצלחה וההשפעה שיש למפגשים הללו על הילדים.

התלמידים והמורים כאחד יוצאים נשכרים בהיבט האישי, מקצועי וקבוצתי.

פרויקט ש"י נמצא בתהליך נפלא של הטמעה בבית ספרינו. מפגשים ייחודיים אלה פתחו צוהר למרחבים חווייתיים, רגשיים ומכילים, הן לילדי הש"י והן למורים.

פרויקט ש"י הוא מתנה של הילדים והמורים כאחד ועל כך גאוותינו.

כמו שאמר הרב קרליבך: "כל מה שילד צריך, הוא מבוגר אחד שיאמין בו"

ובבית ספר הלל מוסיפים: "ויראה בו ש"י".

